

Dato
30-08-2021

Orienteringsskrivelse til kommuner om kriterier og hensyn ved fordeling af særtilskud efter § 16 for 2022

1. Indledning

Efter § 16 i Lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner yder indenrigs- og boligministeren årligt tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner efter konkrete ansøgninger.

I alt 49 kommuner har for 2022 søgt om tilskud i henhold til § 16 i omtalte lov. Heraf er 17 kommuner tildelt særtilskud efter § 16 for i alt 360,4 mio. kr.

I *afsnit 2* redegøres der nærmere for lovgrundlaget for særtilskudspuljen for vanskeligt stillede kommuner.

I *afsnit 3* redegøres for den nærmere konkretisering af de kriterier, der er lagt til grund for vurderingen.

I *afsnit 4* findes en omtale af de hensyn, som ministeriet i øvrigt har inddraget i sin vurdering.

I *afsnit 5* omtales ordningen med udviklingspartnerskaber.

I *afsnit 6* konkluderes vedrørende fordeling af tilskud.

2. Særtilskudspuljen for 2022

Særtilskudspuljen til særligt vanskeligt stillede kommuner er på i alt 361,3 mio. kr. i 2022. Et tilskud på 0,936 mio. kr. er på forhånd tildelt til Aabenraa Kommune vedr. det tyske mindretal.

I særskilt brev af d. 1. juli har ministeriet skrevet ud til kommunerne og på et overordnet niveau oplyst om de forhold, der bl.a. ville blive lagt vægt på ved fordelingen af rammen. Det fremgår af brevet, at der ved vurderingen af kommunernes ansøgninger vil blive lagt vægt på bl.a. følgende hovedkriterier:

- Demografiske og socioøkonomiske udfordringer
- Aktuelle økonomiske udfordringer
- Vedvarende økonomiske udfordringer.

Hovedkriterierne har - ud fra forskellige vinkler - det formål at pege på nogle særlige udfordringer, som kan medføre et pres for supplerende ekstern finansiering i kommuner, og særtilskudsfordelingen skal således ses som et supplement til det generelle tilskuds- og udligningssystem.

3. Konkretisering af kriterier

3.1. Kommuner med demografiske og socioøkonomiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på de økonomiske udfordringer hos kommuner, der er præget af bl.a. befolkningsfald, mange ældre og andre forhold som landdistriktsgrad eller flere generationer af ikke-vestlige indvandrere.

Som underliggende kriterier for kommunernes opfyldelse af dette hovedkriterium indgår udvikling i befolkningstallet for hhv. 2017-2021, beskatningsgrundlaget for 2022, vækst i andel i visse aldersgrupper (0-16-årige og 70+-årige) fra 2019-2021, andelen af 80+-årige i 2021 samt beskæftigelsesfrekvensen i 2019, relativ høj landdistriktsgrad i 2021 og høj andel ikke-vestlige efterkommere, *jf. tabel 1*.

Tabel 1

Kommuner med demografiske udfordringer

Kriterier

Fald i befolkningstal 2017-2021
Relativt høj landdistriktsgrad i 2021
Lavt beskatningsgrundlag i 2022
Ændring i andelen af 0-16-årige og 70+-årige 2019-2021
Andelen af 80+-årige i 2021
Lav beskæftigelsesfrekvens i 2019
Andel ikke-vestlige efterkommere i 2021

3.2. Kommuner med aktuelle økonomiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på kommunens mere øjeblikkelige økonomiske udfordringer.

Som underliggende kriterier indgår likviditeten (opgjort efter kassekreditreglen) i 2. kvartal 2021, vækst i beskatningsgrundlag 2021-2022 samt niveau i 2022, den driftsmæssige balance i 2021 ifølge budgettet, ledigheden i 2020, høje udgifter til børn og unge med særlige behov samt højt niveau i 2020, høje udgifter til dyre enkeltsager på det specialiserede socialområde som indikeret med udbetaling fra den centrale refusionsordning i 2018-2020 samt faldende skattefinansierede bruttoanlægsudgifter 2018-2020 og lavt niveau, *jf. tabel 2*.

Tabel 2

Kommuner med aktuelle økonomiske udfordringer

Kriterier

Lav gennemsnitlig likviditet i 2. kvartal 2021
Lav vækst i beskatningsgrundlag pr. indbygger 2021-2022 samt niveau i 2022
Lav driftsbalance i 2021 <u>og</u> lavt beskatningsgrundlag i 2022
Relativt høj ledighed i 2020
Høj vækst i udgifter til børn og unge med særlige behov 2018-2020 <u>og</u> niveau i 2020
Faldende bruttoanlægsudgifter fra 2018-2020 <u>og</u> lavt niveau i 2018-2020
Høj gennemsnitlig refusion via den centrale refusionsordning i 2018-2020

3.3. Kommuner med vedvarende økonomiske udfordringer

Nogle kommuner har økonomiske udfordringer, som kan være af mere vedvarende karakter.

Udfordringerne understreges af særligt høje overførselsudgifter, udgifter til førtidspension, udgifter vedr. børn og unge med særlige behov, et lavt beskatningsgrundlag og høj langfristet gæld, som antages at være medvirkende til højt beskatningsniveau.

Som underliggende kriterier indgår høje overførselsudgifter og udgifter til førtidspension i 2020 samt høje udgifter vedr. børn og unge med særlige behov i 2021, et lavt beskatningsgrundlag i 2022 og et højt beskatningsniveau i 2021, stor langfristet gæld ultimo 2020 samt høje gennemsnitlige udgifter til voksenhandicap i 2019-2021, *jf. tabel 3*.

Tabel 3

Kommuner med vedvarende økonomiske udfordringer

Kriterier

Relativt lavt beskatningsgrundlag i 2022

Relativt højt beskatningsniveau i 2021

Stor langfristet gæld i 2020

Relativt høje overførselsudgifter i 2020

Relativt høje udgifter til førtidspension i 2020

Relativt høje gennemsnitlige udgifter til voksenhandicap i 2019-2021

Høje udgifter til børn og unge med særlige behov i 2021

4. Hensyn i øvrigt

Udover kommunernes opfyldelse af et eller flere af de tre hovedkriterier inddrages foruden kommunernes ansøgninger og kommunernes størrelse samt en række øvrige forhold og økonomiske nøgletal ved fordelingen af særtilskud efter § 16.

Bl.a. kan i fastsættelsen af særtilskudsbeløb også inddrages udviklingen i øvrige tilskud. I denne særtilskudsrunde er der bl.a. taget særligt hensyn til indfasningen af den vedtagne udligningsreform og indtægtsudviklingen fra 2021 til 2022.

5. Udviklingspartnerskaber

Der er lagt op til at indgå udviklingspartnerskaber med virkning fra 2022 med Lolland, Langeland og Læsø Kommuner. Her er bl.a. taget i betragtning om kommunerne har opfyldt relativt mange kriterier for særtilskud som særligt vanskeligt stillede over de seneste år.

6. Konklusion vedrørende fordeling af tilskud

Tilskud fordeles til de kommuner, der opfylder et vist antal af kriterierne i de tre kategorier nævnt i afsnit 3.1.-3.4. I fastsættelsen af beløb indgår bl.a. opfyldelsen af kriterier, eventuelle hensyn nævnt i afsnit 4 samt ansøgningen fra kommunen.